

České kořeny v Belgii a Lucembursku

takto – anebo s opačným pořadím obou zemí – se bude jmenovat pátý díl dokumentární série z cyklu **České kořeny**, který se natáčel v prvních čtrnácti květnových dnech v Bruselu a jeho okolí, také v Antverpách a dále v Luxemburgu a jeho dalších městech a obcích. Tam všude žijí velmi zajímaví krajané, osobnosti, které odešly do zahraničí ještě před rokem 1989, a jejichž *cesty za svobodu* náš dokument mapuje. Vzniká v produkci nezávislého spolku, neziskové organizace se stejným jménem, **České kořeny**, se sídlem v Praze. Ve stejné produkci už vznikly čtyři dokumenty (Švédsko, Švýcarsko, rakouská Vídeň a kanadský Vancouver), které spojuje jedno široké téma. Tím jsou osudy a příběhy zajímavých osobností, lidí, kteří opustili svoji vlast v dobách předchozího, komunistického režimu, a kteří se ve své nové vlasti se nejen neztratili, ale ještě v nové zemi mnoho dokázali.

Jak vznikla myšlenka natočit další díl právě v Belgii a Lucembursku ?

Jako novinářka se tématem Češi v zahraničí zabývám dlouhodobě. Měla jsem tu možnost zúčastnit se – už před 13 lety ! jak to utíká ! velkých oslav 100 let spolku Beseda v Bruselu. Už tehdy jsem byla představena panu skladateli Valachovi. Následovala další návštěva. S předsedkyní Besedy, Olgou Schmalzried i dalšími členy jsem byla později v občasném kontaktu a sledovala stále bruselské krajaňské dění, ona pak měla možnost sledovat na pražských krajaňských konferencích, jak vznikaly a prezentovaly se **České kořeny**, naše předchozí dokumenty. Podobné to bylo i s Lucemburskem, kde jsem měla možnost setkat se s některými tamními Čechy už v roce 2005, aniž bych – jak v případě Belgie tak Lucemburska – tehdy tušila, že krom novinářské práce se tyto kontakty časem podaří zúročit ještě i jinak – a to zpracovat je do filmové podoby. Dlouhodobá práce na jakémkoli tématu se však vždy vyplácí, a tak mám velkou radost, že po tolika letech situace uzrála natolik, že jsme – po předchozích čtyřech dokončených dokumentech, které všechny odvysílala u nás i Česká televize, dospěli s kolegy a s kamerou k vám do Bruselu a také do Lucemburku.

Z natáčení jsme si přivezli nejen spoustu fotek, ale především hluboké zážitky z těchto setkání. Opět jsme se přesvědčili o tom, jak mnoho zajímavých, zkušených a moudrých osobností máme v zahraničí, a jak málo se o nich tady doma ví. Snad i náš další dokument tyto mezery pomůže trochu zazáplatovat, a také doplnit naše představy o tom, proč a jak se odcházelo za svobodu. Neškodí připomínat, že svoboda není samozřejmostí a je třeba ji střežit - znovu si to i ve dnech, kdy Česko prožívalo vládní krizi a obecně se zamýšlí nad stavem demokracie, médií apod., uvědomujeme.

Vrátili jsme se s kolegy (natáčecí tým tvoříme tři) z naší cesty sice nastydlí a unavení, ale šťastní a spokojení s dovezeným materiálem. Z obou zemí celkem máme natočeno asi 13 hodin - a to ještě bude doplněno o jednu osobnost, paní Anne-Marie Štěpánovou z Bruselu, s níž proběhne natáčení zanedlouho, zde v Česku, kam i po smrti svého českého manžela stále často jezdí.

Zajímá vás jistě, s kým jsme tentokrát natáčeli? Zatím jen ve stručnosti, abychom neprozradili příliš mnoho, než bude film hotov, což ještě nějaký měsíc potrvá. Postupně se ale budete dozvídat více a naše příští filmové hrdiny bychom rádi u nás v Česku představili i osobně, když to jen bude možné, na budoucích akcích Českých kořenů.

Tak tedy: **České kořeny v Lucembursku a Belgii**, 5. díl z dokumentárního cyklu o Češích, kteří odcházeli před rokem 1989 za svobodu.

Před kamerou se ocitli: v Lucembursku :

František Šedý, zakladatel a dlouholetý předseda ATSL, tedy tamního česko-slovensko-lucemburského spolku. Po roce 1968 pomohl československým emigrantům rychleji získat lucemburské občanství, naučit se německy, rozvinout krajaňský život, u jehož začátku dlouhou dobu stál. Je zde uznávanou osobností. Kromě ceny Gratias Agit, kterou už nějakou dobu vlastní, mu před několika dny během státní návštěvy předsedy vlády Sobotky v Lucembursku byla udělena medaile Karla Kramáře.

Vynikající malíř a univerzální výtvarník **Ota Nalezinek**, který stvořil výtvarnou podobu města Lucemburk, jeho díla zdobí mnohé veřejné budovy nebo je najdeme na známkách, pohlednicích. Bystrý glosátor politiky i ekonomiky prostřednictvím originálních koláží. I on je držitelem řady – především lucemburských státních ocenění.

Michal Wittmann, dřívější honorární konzul a také i dlouholetý předseda krajské ATSL, muž činu a zakladatel lucembursko-moravského partnerství Walbredimus s obcí Hrušky. Také jeho aktivity podtrhlo české ministerstvo zahraničí cenou Gratias Agit.

Iva Mrázková, skvělá výtvarnice a současná honorární konzulka, neutuchající iniciátorka kulturních a společenských akcí, které spojují Čechy (i Slováky) v Lucembursku. Ráda pracuje s mladší generací tamních Čechů, kteří jsou zde velice aktivní, podporuje dětské výtvarné talenty. K prvním krokům v Lucembursku jí pomohl právě Ota Nalezinek.

Film také zpestří **dětský folklorní soubor Melimelo**, který vede **Eva Klosová** s dalšími maminkami v Lucembursku a nové české impulzy shrne **Marta Vacca Veselá**, současná velmi pracovitá a obětavá předsedkyně ATSL.

V Belgii, kde natáčení pokračovalo, jsme s kamerou zachytili tyto osobnosti:

Olga Schmalzriedová je dlouholetou předsedkyní spolku Beseda Brusel. Bez ní se v Besedě nic neobejde, lidem z Besedy i všem ostatním rozdává úsměvy, srdce, vyučuje obětavě češtinu, učí péct vánočky a organizuje tisíc dalších věcí. Všichni krajané, které jsme potkali, ji milují, nejvíc však její americký manžel George, který mluví skvěle česky a ve filmu bude mít také významné slovo. Pobyt v rodině paní Olgy byl pro nás nezapomenutelný. Energie a pozitivní přístup ke všemu a ke všem, které zde panují, jsou velmi nakažlivé. Skutečnými hodnotami jsou tady pouze láska – a hodně zdůrazněná je ta k mateřskému jazyku a kultuře, a poctivá práce. To, co pomíjí, není důležité, vštěpuje paní Olga nejen svým dětem.

Michal Svoboda do Belgie emigroval už po maturitě, Brusel se mu stal z více důvodů osudovým městem. Vystudoval zde biochemii a pracoval na univerzitě, významně publikoval, je zde studenty i kolegy oblíbenou osobností. Jeho výzkumy pomohly tisícům dětí z Bolívie, kam byl univerzitou vyslán, diagnostikovat včas zákeřnou chorobu. Krom toho rád létá sportovními letadly, sbírá staré zbraně a má spousty dalších zálib. Byl nám při natáčení nejen zasvěceným průvodcem po zdejší společnosti, ale i v oblacích nad Belgií – také díky němu jsme tak při natáčení získali nejen ten letecký, ale i skutečný nadhled nad tím, čím současná Belgie žije. A také se dozvěděli, jaké to je, emigrovat v pouhých 18 letech.

Ján Valach je hudební skladatel, dirigent a vynikající varhaník, který má za sebou výjimečnou hudební kariéru v mnoha zemích světa na prestižních pódii. Po otci Slovák, po mamince Čech má v krvi slovanskou muzikalitu a silné národní cítění. V Belgii i jinde v zahraničí propagoval intenzivně českou a slovenskou hudbu. Hluboce působí jeho životní filosofie stavící na lásce a víře v člověka. Setkání s ním v prostředí, kde se odehrávala jeho kariéra, v antwerpské opeře i nádherném chrámu Karla Boromejského, za jehož varhanami usedal, bylo emotivní.

Milým zážitkem bylo také natáčení v **České škole bez hranic v Bruselu** – a to jak při výuce dětí, tak i dospělých. O činnosti této i jí podobných českých škol v systému ČŠBH nás informovala paní **Dagmar Straková**.

Příběh **Anne-Marie Štěpánové**, Belgičanky z dobré rodiny, která si přes její počáteční nevoli vzala českého emigranta, nás teprve čeká. Manžel již nežije, ale paní Anne-Marie přilnula díky němu k Česku. Od doby, kdy zde restituovali pozemky a statek na Mělnicku, znárodněný a zpusťšený předtím komunisty, sem nepřestala jezdit a tráví zde polovinu svého času. Těšíme se na její vyprávění o tom, jak to tehdy bylo, když poprvé přijela za železnou oponu k rodině svého muže, který jako emigrant domů před rokem 1989 jezdit nemohl. A jaké to je, z rozpadlého statku vybudovat opět krásné sídlo a farmu, která dá práci lidem a přinese sladké plody poctivé práce...

A co dál ?

Nyní přijde několikaměsíční práce na střihu, doplnění kvalitní hudbou, která je nedílnou součástí našich dokumentů, a částečně využívá nahrávek v zahraničí žijících interpretů či skladatelů (zde právě Jana Valacha).

Následovat bude silná propagace a hledání možností, kde dokument uplatnit. Nabízíme jej krom domácích příležitostí k dispozici i Českým centrům a krajským spolkům, a opět i České televizi. Po slavnostní premiéře v Praze budou následovat premiéry v Bruselu (zde počítáme s podporou spolku Beseda) a Luxemburgu – obě orientačně v prvních měsících r. 2018.

O dalším postupu vás rádi budeme informovat, sledujte web www.ceskekoreny.cz a také náš Facebook a pozvěte na něj i ty, které by projekt České kořeny mohl zaujmout.

Děkujeme Všem, kdo doposud naši cestu za natočením dalšího dokumentu podpořili, a to jak finančně, tak materiálně. Ohledně další eventuální pomoci mne prosím kontaktujte. Náš film není objednaný a financován žádnou institucí, veškeré prostředky na cca 8měsíční práci si sháníme sami.

První fázi - natáčení Českých kořenů v Belgii a Lucembursku podpořili:

Erik Sova – Vancouver (sponzor předchozích Českých kořenů v Kanadě)

Tom Vašíček a Ruda Cainer – Vídeň (osobnosti z předchozího dokumentu České kořeny ve Vídni)

Spolek Beseda Brusel

Za všestrannou pomoc během natáčení děkujeme také rodině paní Olgy Schmalzried a Ivě Mrázkové a Michalu Wittmannovi.

Kontakt na produkci: Martina Fialková, m.fialkova@centrum.cz , tel. : +420 603 930 074